

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCIProjekt współfinansowany przez
Unię Europejską w ramach
Europejskiego Funduszu
Społecznego**UNIA EUROPEJSKA**
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Nazwa przedmiotu	Kod ECTS
Podstawy dydaktyki	5.1.0398
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	
Zakład Badań nad Dzieciństwem i Szkołą	
Studia	

wydział	kierunek	poziom	drugiego stopnia
Wydział Biologii	Biologia medyczna	forma	stacjonarne
		moduł specjalnościowy	wszystkie
		specjalizacja	wszystkie
Wydział Biologii	Biologia	poziom	drugiego stopnia, pierwszego stopnia
		forma	stacjonarne
		moduł specjalnościowy	wszystkie
Wydział Chemii	Chemia	specjalizacja	wszystkie
		poziom	drugiego stopnia
		forma	stacjonarne
Wydział Filologiczny	Filologia romańska i iberystyka, Etnofilologia kaszubska	moduł specjalnościowy	wszystkie
		specjalizacja	wszystkie
		poziom	wszystkie
Wydział Filologiczny	Filologia angielska	forma	wszystkie
		specjalizacja	wszystkie
		poziom	drugiego stopnia, pierwszego stopnia
Wydział Filologiczny	Filologia germańska	forma	stacjonarne
		moduł specjalnościowy	wszystkie
		specjalizacja	wszystkie
Wydział Filologiczny	Filologia polska	poziom	drugiego stopnia, pierwszego stopnia
		forma	stacjonarne
		moduł specjalnościowy	wszystkie
Wydział Filologiczny	Filologia rosyjska	specjalizacja	wszystkie
		poziom	drugiego stopnia
		forma	stacjonarne
Wydział Filologiczny	Logopedia	moduł specjalnościowy	wszystkie
		specjalizacja	wszystkie
		poziom	pierwszego stopnia
Wydział Historyczny	Historia	forma	stacjonarne
		moduł specjalnościowy	wszystkie
		specjalizacja	wszystkie
Wydział Matematyki, Fizyki i Informatyki	Fizyka	poziom	drugiego stopnia, pierwszego stopnia
		forma	stacjonarne
		moduł specjalnościowy	wszystkie
Wydział Matematyki, Fizyki i Informatyki	Matematyka	specjalizacja	wszystkie
		poziom	pierwszego stopnia
		forma	stacjonarne
Wydział Oceanografii i Geografii	Geografia fizyczna z geoinformacją, Geografia społeczno-ekonomiczna z elementami GIS	moduł specjalnościowy	wszystkie
		specjalizacja	wszystkie
		poziom	wszystkie
		forma	wszystkie
		moduł specjalnościowy	wszystkie
		specjalizacja	wszystkie

Wydział Oceanografii i Geografii	Geografia	poziom	pierwszego stopnia
		forma	stacjonarne
		moduł specjalnościowy	wszystkie
		specjalizacja	wszystkie
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących)			
dr Grażyna Szyling			
Formy zajęć, sposób ich realizacji i przypisana im liczba godzin		Liczba punktów ECTS	
Formy zajęć Wykład, Ćw. audytoryjne		2 2 ECTS = 55 godz.	
Sposób realizacji zajęć zajęcia on-line, zajęcia w sali dydaktycznej		wykład 30 godz. = 1 ECTS ćwiczenia (10 godz.) + przygotowanie do ćwiczeń i kolokwium zaliczeniowego (25 godz.) = 1 ECTS	
Liczba godzin Ćw. audytoryjne: 10 godz., Wykład: 30 godz.			
Termin realizacji przedmiotu			
2022/2023 letni			
Status przedmiotu - fakultatywny (do wyboru) - obowiązkowy		Język wykładowy polski	
Metody dydaktyczne - Analiza zdarzeń krytycznych (przypadków) - Praca w grupach - Wykład problemowy - Wykład z prezentacją multimedialną		Forma i sposób zaliczenia oraz podstawowe kryteria oceny lub wymagania egzaminacyjne	
		Sposób zaliczenia - Zaliczenie na ocenę - Zaliczenie (zał)	
		Formy zaliczenia - Ćwiczenia: obecność i aktywny udział w zajęciach + wykonanie wszystkich zadań realizowanych podczas ćwiczeń - kolokwium	
		Podstawowe kryteria oceny Kolokwium: kryterium zaliczenia przedmiotu stanowi poziom znajomości treści programowych oraz opanowania efektów uczenia się, wyrażony zakresem poprawnie udzielone odpowiedzi w teście (co najmniej 51% poprawnie udzielonych odpowiedzi). Warunkiem dopuszczenia studenta do zaliczenia końcowego jest obecność na zajęciach i aktywny udział w ćwiczeniach, których kryterium zaliczenia stanowi: obecność i aktywny udział w zajęciach oraz poprawne wykonanie wszystkich zadań realizowanych podczas ćwiczeń	
Sposób weryfikacji założonych efektów uczenia się			

zakładany efekt kształcenia	Kolokwium	Dyskusja	Praca w grupach	Analiza przypadków i zdarzeń krytycznych
Wiedza				
CKN_W2	+	+	+	+
CKN_W4 i CKN_W15	+	+	+	+
CKN_W6 i CKN_W14	+	+	+	+
CKN_W7	+	+	+	+
CKN_W3	+	+	+	+
Umiejętności				
CKN_U1,CKN_U2,CKN_U6 i CKN_U8	+	+	+	+
CKN_U7	+		+	
CKN_U10 i CKN_U11		+	+	+
Kompetencje				
CKN_K2		+	+	+
CKN_K6		+	+	+
CKN_K7		+	+	+

Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi

A. Wymagania formalne

Zaliczenie z wynikiem pozytywnym przedmiotu: Rozwój ucznia: jego konteksty oraz zaburzenia.

B. Wymagania wstępne

Orientowanie się w psychologicznych prawidłowościach rozwoju jednostki oraz w podstawowych uwarunkowaniach procesów uczenia się.

Cele kształcenia

Zapoznanie ze zróżnicowanymi paradygmatycznie koncepcjami dydaktyki, przykładami ich praktycznych wdrożeń oraz rolą przypisywaną w nich nauczycielowi i jego autonomii. Zapoznanie z pojęciami i działaniami kluczowymi dla pracy dydaktycznej nauczyciela, ujętymi z różnych perspektyw paradygmatycznych. Przesłanie teoretycznych i społecznych przesłanek dominującego w Polsce modelu kształcenia oraz zalet i ograniczeń wytworzonej w jego ramach codzienności edukacyjnej. Przygotowanie do działań dydaktycznych w klasie szkolnej, powiązanych z refleksją na temat ich silnych stron i ograniczeń. Stworzenie podstaw do podejmowania twórczej i krytycznej refleksji nad własną praktyką.

Treści programowe

Wykłady (30 godz.)

Pograniczny charakter dydaktyki jako subdyscypliny naukowej pedagogiki: jej powiązania z psychologią, filozofią i socjologią edukacji, oraz kontekstem praktycznym, w tym z wiedzą potoczną, indywidualnymi teoriami nauczyciela, regulacjami prawnymi określonego systemu oświatowego. Zróżnicowanie paradygmatycznie koncepcji dydaktycznych (mapa paradygmatów) i jego konsekwencje dla myślenia pracy nauczyciela, w tym rozumienia celów, metod i treści kształcenia oraz oceniania, a także projektowania działań dydaktycznych, uwzględniających zróżnicowanie poznawcze, emocjonalne i społeczne uczniów.

Koncepcje wiedzy, uczenia się i nauczania w perspektywie paradygmatycznej. Zróżnicowanie myślenia o wspieraniu rozwoju ucznia i strategiach motywacyjnych stosowanych przez nauczyciela. Rola nieformalnego nauczycielskiego diagnozowania umiejętności uczniów w procesie indywidualizacji kształcenia. Zakres autonomii nauczyciela w poszczególnych ujęciach paradygmatycznych.

Klasyczne i alternatywne założenia dotyczące lekcji jako jednostki dydaktycznej, jej budowy i modeli, technik pracy oraz wykorzystania środków dydaktycznych, w tym zasobów internetowych.

Dydaktyka normatywna i instrukcyjna jako modele dominujące w polskiej szkole. Rola podstawy programowej jako źródła celów i treści kształcenia. Miejsce oceniania w obiektywistycznie rozumianym procesie kształcenia i w systemie oświatowym. Prawne regulacje dotyczące oceniania. Różne rodzaje i funkcje oceniania szkolnego. Ocenianie szkolne a egzaminy zewnętrzne. Wewnątrzszkolne systemy oceniania. Zagadnienie wyrównywania szans w ujęciu dydaktyki obiektywistycznej i roli przypisywanej egzaminom zewnętrznym.

Klasa szkolna jako środowisko edukacyjne a zarazem środowisko pracy różnych nauczycieli, odmiennie rozumiejących swoją rolę oraz stosujących odmiennie strategie pracy dydaktycznej. Lokalne uwarunkowania funkcjonowania klasy szkolnej jako przesłanka do projektowania zindywidualizowanych działań edukacyjnych. Odmienności w paradygmatycznym rozumieniu kategorii indywidualizacja kształcenia i samodzielność ucznia. Inne niż klasa szkolne środowiska dydaktyczne.

Ćwiczenia (10 godz.)

Analiza modelowych rozwiązań dydaktycznych podjęta z perspektywy odmiennych paradygmatów.

Analiza dydaktycznych zdarzeń krytycznych i projektowanie rozwiązań osadzonych w założeniach opozycyjnych podejść paradygmatycznych.

Identyfikacja mocnych i słabych stron zaproponowanych rozwiązań.

Identyfikacja klimatu dydaktycznego dominującego w klasie szkolnej. Rola przypisywana wynikom kształcenia, relacji uczniów z nauczycielem oraz relacji między uczniami. Analiza możliwości kształtowania klimatu klasy przez nauczyciela. Znaczenie klimatu dominującego w szkole i oczekiwań rodziców/opiekunów prawnych

Wykaz literatury

- A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):
- D. Klus-Stańska (2018), Paradygmaty dydaktyki. Myśleć teorią o praktyce. Warszawa: PWN
- G. Szyling, (2011, 2017), Nauczycielskie praktyki oceniania poza standardami. Kraków: „IMPULS”, rozdziały I i II
- G. Mietzel (2003), Psychologia kształcenia. Gdańsk, GWP, rozdziały 1 – 5.
- A.2. studiowana samodzielnie przez studenta
- D. Barnes (1988), Nauczyciel i uczniowie. Od porozumiewania się do kształcenia. Warszawa WSiP.
- W. Okoń (2003), Wprowadzenie do dydaktyki ogólnej. Warszawa, Wydawnictwo Akademickie „Żak”, cz. I i II.
- Strony internetowe: <http://www.edunews.pl/>
- G. Szyling, O informacji zwrotnej i jej relacjach z uczeniem się. Ku dydaktycznej refleksji nad perspektywą zmiany w kształceniu akademickim w Polsce. <https://kwartalnikpedagogiczny.pl/resources/html/article/details?id=182655&language=pl>
- B. Literatura uzupełniająca
- D. Klus-Stańska (2010), Dydaktyka wobec chaosu pojęć i zdarzeń. Wydawnictwo Akademickie Żak: Warszawa 2010, s. 209-244.

Kierunkowe efekty uczenia się

CKN_W2
CKN_W4 i CKN_W15
CKN_W6 i CKN_W14
CKN_W7
CKN_W3
CKN_U1, CKN_U2, CKN_U6 i CKN_U8
CKN_U7
CKN_U10 i CKN_U11
CKN_K2
CKN_K6
CKN_K7

Wiedza

CKN_W2
Student/ka zna i rozumie:
(C.W.1.) usytuowanie dydaktyki w obszarze pedagogiki, psychologii, filozofii i socjologii wychowania, a także przedmiot i zadania współczesnej dydaktyki – rozumianej paradygmatycznie, oraz relację dydaktyki ogólnej i dydaktyk szczegółowych.
(C.W.3.) zróżnicowanie paradygmatyczne współczesnych koncepcji nauczania oraz źródeł i rodzajów celów kształcenia oraz sposobów ich formułowania.
(C.W.3.) umowny charakter zasad dydaktyki i źródła sproblematyzowania tego zagadnienia.
CKN_W4 i CKN_W15
Student/ka zna i rozumie:
(C.W.3.) klasyczne i alternatywne założenia dotyczące metod i treści nauczania oraz organizacji procesu kształcenia i pracy uczniów.
(C.W.4.) klasyczne i alternatywne założenia dotyczące lekcji jako jednostki dydaktycznej, jej budowy i modeli, technik pracy oraz wykorzystania środków dydaktycznych, w tym zasobów internetowych.
CKN_W6 i CKN_W14
Student/ka zna i rozumie:
(C.W.5.) konieczność uwzględniania w projektowaniu działań edukacyjnych zróżnicowanych potrzeb i możliwości uczniów, zwłaszcza możliwości psychofizycznych oraz tempa uczenia się.
(C.W.5.) ograniczenia paradygmatycznie koncepcji i sposobów wyrównywania szans edukacyjnych oraz napięcia występujące między tym założeniem a znaczeniem przypisywanym odkrywaniu oraz rozwijaniu predyspozycji i uzdolnień, a także działaniom związanym z przygotowaniem uczniów do udziału w konkursach i olimpiadach przedmiotowych.
CKN_W7
Student/ka zna i rozumie:
(C.W.6.) powiązane z paradygmatycznym uporządkowaniem odmian dydaktyki sposoby i znaczenie oceniania osiągnięć szkolnych uczniów, w tym ograniczony charakter oceniania kształtujące pojmowanego wyłącznie w kontekście efektywności nauczania.
(C.W.6.) regulacyjny i lokalny charakter wewnątrzszkolnego systemu oceniania oraz interakcje i napięcia występujące między nim a sprawdzianami i egzaminami zewnętrznymi

Umiejętności

CKN_U1, CKN_U2, CKN_U6 i CKN_U8
Student/ka potrafi:
(C.U.1.) elastycznie dobrać metody pracy dostosowane do zróżnicowanych możliwości uczniów i ich potrzeb.
(C.U.2.) zaproponować działania dydaktyczne służące integracji klasy szkolnej

(rozumianej jako tworzenie klimatu uczenia się) i rozwijaniu umiejętności uczenia się we współpracy.

(C.U.3.) zaproponować metody nauczania stosowne do treści kształcenia oraz zapewniające warunki do konstruowania wiedzy przez uczniów a także pobudzania ich kreatywności i rozwijania ich kompetencji poznawczych, praktycznych i społecznych.

(C.U.4.) zaproponować stosowne do celów koncepcje prowadzenia zajęć/lekcji i zaproponować ich strukturę, odwołując się przy tym do przyjętych przez siebie założeń paradygmatycznych.

CKN_U7

Student/ka potrafi: (C.U.5.) zaproponować rozwiązania dla uczniów zdolnych, przygotowujących się do udziału w konkursach, zawodach i olimpiadach różnego typu.

CKN_U10 i CKN_U11

Student/ka potrafi: (C.U.6.) świadomie posługiwać się w procesie oceniania różnymi formami gromadzenia danych do oceny oraz odmianami informacji zwrotnej, dostosowanej do potrzeb ucznia i stymulującej go do pracy nad własnym rozwojem.

Kompetencje społeczne (postawy)

CKN_K2

Student/ka jest gotowy/a do:

(C.K.1.) twórczego poszukiwania najlepszych rozwiązań dydaktycznych i dokonywania służących rozwojowi ucznia świadomych wyborów między paradygmatami dydaktyki.

CKN_K6

Student/ka jest gotowy/a do projektowania działań zmierzających stymulowania poprawy jakości pracy własnej i szkoły.

CKN_K7

Student/ka jest gotowy/a do pracy w zespole, pełnienia w nim różnych ról oraz współpracy z innymi nauczycielami w celu wdrażania innowacyjnych rozwiązań dydaktycznych.

Kontakt

pedgs@ug.edu.pl